

FORORD

Den første samla historie for Tydal ble utgitt i 1972. «Tydalsboka» bestod av to bind, bind I omhandla den generelle historia og bind II gards- og slektshistoria.

Boka ble svært etterspurt, og da opplaget gikk mot slutten et drøyt ti-år seinere, måtte det vurderes om bøkene skulle trykkes i nytt opplag eller revideres. Det siste ble valgt. For gards- og slektshistoria var det behov for ajourføring og en del rettinger. Den generelle historia var det ønskelig å gjøre noe fyldigere og særlig å gi «hverdagshistoria» næringslivet og de økonomiske, sosiale og kulturelle forhold for folk flest større plass. Etter hvert ble det klart at en ville få den mest helhetlige framstillinga ved å skrive ei helt ny historie for bygda der stoffet i bind I i «Tydalsboka» ble innarbeidet på fritt grunnlag.

Dermed ble det «Bygdebok for Tydal» i tre bind. De to første er altså ei helt «ny» generell historie framstilt i ei kronologisk ramme, men der stoffet er inndelt i emner innen hver tidsperiode. Bind I omfatter tida fram til ca. år 1900, mens bind II går fra århundreskiftet og fram til vår egen tid. Bind III er en revidert og ajourført utgave av gards- og slektshistoria.

Det var Tydal kommunes hovedutvalg for kirke, kultur og fritid som satte i gang prosessen med den nye bygdeboka. Utvalget oppnevnte ei boknemnd til å forestå arbeidet. Boknemnda skulle samtidig representere lokalkjennskapen i arbeidet med bøkene. Sigvart Tøsse har vært tilsatt for å skrive den generelle historia og revidere gards- og slektshistoria.

Vi ønsker bygdefolket og andre interesserte lykke til med bøkene. Vi håper og tror de gir et verdifullt innblikk i Tydals og tydalingenes fjerne og nære fortid.

Tydal bygdeboknemnd

Sagnet om Gulltjønna på tydalsmål.

Gulltjønna kalles i tjønn trast uta Hilmo'm i Tydala. Nepå botna på deinn tjøn'n ska det finnes en stor rikdom — en forfærdele stor kåppårkjel full tå gull. En gong va det på neppe at hilmoingann skull få ti kjel'n, dem såg ti øra på a, og skull te å dråggå'n tu, men så vart dem var at galan derres sto i løs låggå. Dem mått gji slepp på kjela og hem å redde det som kunn reddes. Men da dem kom hem, va det

inginn ting som sto på. Det va globert at det mått vǫrra i vund ánd som låg og vakta skatten og kvǫrva syne på kǫrrem så dem itt skull fá ti gulle.

Det va trǫnge tia i Tydala, som det va nǫ áill stass og da. Det va lite om ǫrbe og enda mindre med skjellinga.

En hilmoing som heitte Jonas, og som vidt og breitt va kjent som en utkasta og utspekulert kropp, va en gǫng te by'n, og der trǫfte'n ti en fyr, som hadde endel penning. 'N Jonas som visste ker trǫngt det va om fǫrtenesta oppi Tydala, tenkte at'n skull prǫve á nǫrre fyr'n me se, og fá'n te á lete ette gulla ni Gulltjǫn'n. Pá det vise kunn det bli lite á tene bode át a sjǫl og grannem hass, ner det bars te á grǫfte ut tjǫnna, tenkte'n.

Fyr'n va villug te á vǫrra med. Hainn kunn gjenne koste pá lite og, tǫkte'n ner det va så god utsikt te á fá ti en stor skatt. Hainn kunn bli sǫkkrik pá i lita ri.

Ja, hainn ga se te á fǫulje me a Jonas, lǫgde fǫulk te á grǫfte, og betalte dem godt. Hilmoingann fikk ǫrbe i mange vukku, men gulle — ja, fikk dem itt ti det, så e det fill ni tjǫn'n enno.

Tydals-songen

Tydals - songen

(K. J. Gullikstad)

GUDRUN GULLIKSTAD

Ei rift i No-regs har-de fjell vår kjæ-re dal du er, frå
Om-kringstår fjella var-de vakt og tøy-er seg mot sky, og
Sjå Ne-a som ho bryt seg veg og la-gar foss og skval, sjå
Her att på att har stridd og strevd og dyr-ka bit for bit, her

urd og myr ved gren-se-skil mot vester du deg skjær. Om
stormen ra-sar litt med makt på myr og mo-se-fly. Men
Ty-a der ho ka-star seg på veg frå Stu-gu-dal. Sjå
far og mor har gla-de levd med signing o-ver slit. Her

su-ma-ron så far-ge-rik med fjell og li og sjö. Om
ned-i da-len er det lognt i ly av bjørk og gran, om
Essandsjö så spe-gel-blå i godver ligg og skin, sjå
vil vi og for-u-tan skam, på eigen at-tar-gard, med

vin-te-ren så kvit du ligg og kvi-ler un-der snö.
her er bratt og her er trøngt, vi trivs her al-le mann.
glimt i glimt av sjö-ar små som fjel-la kranse inn.
al-le kref-ter hal-de fram i dei-ra fo-te-far.